

Activiteitenverslag 2023

ISVI vzw – Internationale Syndicale Samenwerking

ISVI vzw
Internationale Syndicale Samenwerking
Hoogstraat 42
1000 Brussel
info@ifsi-isvi.be | www.ifsi-isvi.be
+32 2 289 08 56

Inhoud

Editio	4
ISVI.....	5
Hoogtepunten 2023	6
Onze regio's & actielanden	10
Afrika.....	10
Bénin	10
Côte d'Ivoire	12
Kenia.....	14
Marokko.....	17
Democratische Republiek Congo.....	19
Rwanda	22
Migratie.....	24
PANAF	26
Latijns-Amerika.....	28
Colombia	28
Latijns-Amerika en de Caraïben	30
Azië	33
Indonesië	33
België	35
Communicatie	35
Bewustmaking	35
Platformwerk – Maatschappelijk middenveld – Belangenbehartiging.....	36
Integriteit	37
Team ISVI	38
Instanties.....	39
Bestuursorgaan	39
Algemene vergadering.....	39

Edito

De voorbije jaren namen de antidemocratische tendensen wereldwijd toe. Naarmate de democratische beginselen overal ter wereld afbrokkelen, krimpt de burgerlijke ruimte aanzienlijk. Hoewel de mate waarin de burgerlijke ruimte wordt teruggedrongen van land tot land verschilt, krijgen vakbondsorganisaties steeds vaker te maken met een moeilijker werkomgeving. Dit kan gaan van het belemmeren van de rechten van werkne(e)m(st)ers tot geweld, pesterijen en gevangenisstraffen.

Regeringen voeren restrictieve wet- en regelgeving in en maken de activiteiten van vakbonden strafbaar, zoals eens te meer blijkt uit het IVV-rapport over wereldwijde schendingen van de vakbondsrechten. In het rapport wordt bijvoorbeeld benadrukt dat in 2023 “77 % van de landen werknemers hebben uitgesloten van het recht om een vakbond op te richten en zich er lid van te maken”.

Arbeidsmigranten, huishoudelijk personeel, tijdelijke werknemers, werknemers in de informele economie en werknemers in speciale economische zones kunnen nog steeds geen aanspraak maken op de vakbondsvrijheid”. De publicatie van dit jaarlijks rapport is ook een gelegenheid voor het ISVI om nogmaals krachtig te herhalen dat de vakbondsvrijheid deel uitmaakt van de fundamentele rechten op het werk en een integraal onderdeel uitmaakt van de mensenrechten.

Aanvankelijk tekenden deze tendensen zich vooral af in autoritaire staten, maar nu breiden ze zich ook uit naar andere landen, waaronder verschillende Europese landen. In 2023 kromp de burgerlijke ruimte in België als gevolg van een wetsontwerp tot hervorming van het strafrecht. Onder het voorwendsel “relschoppers” strafrechtelijk te willen bestraffen, werden activisten en “relschoppers” met dit initiatief van minister Van Quickenborne op één hoop gegooid, waardoor de strafbaarstelling van sociaal protest, voornamelijk georganiseerd door de vakbonden, werd aangescherpt. “Het verwerpen van dit wetsontwerp – dat een reëel gevaar vormt voor onze democratie – betekent ook het blijven

verdedigen van de rechtsstaat. Internationale bepalingen erkennen het stakingsrecht als een grondrecht. Dit geldt dus ook voor de Belgische wetgeving”. Deze denkwijze, die werd overgenomen uit het manifest “Verzet is geen misdaad!”, is vandaag nog steeds actueel, ook al is het wetsontwerp van tafel. De verkiezingen van 2024 zullen opnieuw een scharniermoment zijn voor de verdediging van de rechtsstaat.

Naast deze talrijke aanvallen worden middenveldorganisaties – waartoe ook het ISVI behoort – geconfronteerd met een andere onderliggende tendens die het huidige model van internationale solidariteit zou kunnen ondermijnen. Zoals blijkt uit een recente studie van de KU Leuven die de financieringsmechanismen van middenveldorganisaties in 6 Europese landen onderzocht, blijft het cofinancieringsprogramma het belangrijkste financieringskanaal in België. Het wordt beschouwd als een van de meest vooruitstrevende en flexibele systemen in Europa, met respect voor de autonomie en het initiatiefrecht van de organisaties. Dit model wordt echter steeds meer een uitzondering onder de OESO-landen, waardoor de administratie en de overheid onder druk komen te staan. We maken ons dan ook grote zorgen over de verspreiding van het systeem van “oproepen tot het indienen van voorstellen”, dat heel gebruikelijk is in andere Europese landen en dat dit initiatiefrecht aanzienlijk beperkt, doordat het spelers dwingt zich te plooiën naar de agenda van de regering. Dit risico op een instrumentalisering van de ontwikkelings-samenwerking zal een essentieel punt zijn om in de gaten te houden na de verkiezingen van 2024.

Het is onmogelijk dit edito af te sluiten zonder iets te zeggen over de dramatische situatie in Palestina. Hoewel het ISVI er geen samenwerkingsprojecten meer heeft lopen in de strikte zin van het woord, blijft het betrokken bij de syndicale solidariteitsnetwerken met de werkne(e)m(st)ers in het bijzonder en de Palestijnse bevolking meer in het algemeen. De laatste maanden van 2023 kenden een

rampzalig einde voor de Palestijnse werknemers. Na het gruwelijke bloedbad dat Hamas op 7 oktober 2023 aanrichtte en de ontvoering van de mensen die in Gaza gegijzeld werden gehouden, startte Israël een oorlog die als nooit tevoren dood en verwoesting zaait. Zonder in te gaan op de polarisatie die dit conflict helaas kenmerkt, vinden we het belangrijk om nogmaals te wijzen op een belangrijk feit dat de kern vormt van het mandaat van de IAO en het internationaal recht: de bezetting

valt onmogelijk te verenigen met sociale rechtvaardigheid. Zoals het meest recente rapport van de Directeur-Generaal van de IAO nogmaals benadrukt: “Er moet een einde komen aan de bezetting en de tweestatenoplossing – die Israël en Palestina in staat zou stellen in vrede en veiligheid naast elkaar te leven – moet met hernieuwde energie worden nagestreefd. Er bestaat geen andere oplossing”.

ISVI

Het ISVI is het Instituut voor Internationale Syndicale Samenwerking gesteund door het Algemeen Belgisch Vakverbond (ABVV). De doelstellingen van het ISVI zijn de volgende:

- **De internationale acties van het ABVV en zijn vakbondspartners over de hele wereld uitvoeren;**
- **Een internationaal netwerksyndicalisme faciliteren door gemeenschappelijke dynamieken te ontwikkelen tussen vakbondsmilitanten;**
- **Bijdragen aan de opbouw van een sterke, vrije en onafhankelijke internationale syndicale tegenmacht, ten gunste van maatschappelijke en politieke verandering in overeenstemming met de progressieve waarden.**

Het ISVI ondersteunt haar vakbondspartners in het Globale Zuiden vertrekkend vanuit een solidaire en emanciperende logica, zodat deze hun rol als sociale gesprekspartners ten volle kunnen spelen, gunstige krachtsverhoudingen kunnen opbouwen in het belang van alle werknemers en hun rechten kunnen verdedigen. In België werkt het ISVI samen met het ABVV om de Belgische socialistische beweging, middenveldorganisaties en sociale bewegingen te informeren, te sensibiliseren, te mobiliseren en hun capaciteiten op te bouwen rond de thema's waardig werk en de opbouw van eerlijke en evenwichtige mondiale betrekkingen. In zijn politieke actie steunt het ISVI, in synergie met het ABVV, de vakbondsstrijd en de eisen van zijn

partners. Ook verdedigt het ISVI de sociale rechtvaardigheid en de uitvoering van de Agenda voor Waardig Werk van de IAO. Om hun impact te vergroten, bundelen het ISVI en het ABVV vaak hun krachten met andere changemakers die hun progressieve engagementen en waarden delen.

Om zijn opdrachten tot een goed einde te brengen, kan het ISVI rekenen op verschillende ABVV-structuren en openbare instellingen om zijn financieringsbronnen uit te bouwen. Het ABVV en de Centrales leveren de grootste bijdrage aan onze acties. Zo kunnen we ons aandeel in cofinancieringsmechanismen opbouwen, hetgeen essentieel is om een grootschalige internationale actie te verwezenlijken. De twee belangrijkste overheidsinstellingen in dit verband zijn de Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp (DGD) op federaal niveau en Wallonie-Bruxelles International (WBI) op gewestelijk niveau. De DGD is onze belangrijkste donor, die ons in staat stelt vijfjarige samenwerkingsprogramma's uit te voeren. 2023 is het tweede jaar van ons vijfjarenprogramma 2022-2026. Dankzij de financiering van WBI kunnen we een reeds beproefde strategie op een meer ad-hocbasis (1 tot 3 jaar) verder versterken, alsook ons vijfjarenprogramma met de DGD.

Ons samenwerkingsprogramma 2022-2026 wordt uitgevoerd in samenwerking met FOS en Solsoc, twee ngo's van de socialistische strekking. FOS, ISVI en

Solsoc zijn verankerd in de Belgische socialistische gemeenschappelijke actie. Dat is waar vakbonden, mutualiteiten, politieke partijen, ngo's en tal van socioculturele en coöperatieve organisaties samenkomen, de sociale basis van onze drie organisaties¹. Deze organisaties maken deel uit van het lange parcours van de arbeidersbeweging en de strijd van de werkne(e)m(st)ers voor hun emancipatie en de verovering van hun economische, sociale, culturele en democratische rechten. De strijd voor betere arbeidsomstandigheden en lonen voor

de werkne(e)m(st)ers, evenals betere leefomstandigheden en sociale voorzieningen, is altijd onderdeel geweest van internationale solidariteit. Internationalisme is een intrinsieke waarde van deze beweging, die de vorm aanneemt van solidariteit van principes, intenties en acties. Die solidariteit vertaalt zich op haar beurt in acties voor een rechtvaardige en solidaire wereld, waarin iedereen op een duurzame, inclusieve en emanciperende manier toegang heeft tot sociale, economische en culturele rechten.

Hoogtepunten 2023

Forum CWBCI– Samenwerking in kwetsbare staten

De 'Conseil Wallonie Bruxelles Coopération Internationale' is een overlegorgaan met als doel invloed uit te oefenen op de koers van het internationale beleid van de Franse Gemeenschap en het Waals Gewest.

Los van deze adviserende rol, organiseert de raad ook een reeks activiteiten die moeten bijdragen tot een eigen reflectie. In dat kader organiseerde de CWBCI in oktober 2023 een forum met als hoofdthema de uitdaging van samenwerking in een context van complexiteit en conflict: veiligheid, partnerschappen en toekomstperspectieven.

Het ISVI steunt het Waals ABVV in deze raad en heeft een actieve rol gespeeld om ervoor te zorgen dat de vakbondsstem gehoord werd op het forum en dat de focus op Bénin werd gelegd. Voor ons was het van essentieel belang om dit land vanuit syndicaal oogpunt te belichten, teneinde de aandacht te vestigen op de beperkingen van de politieke ruimte in het algemeen en de sociale democratie in het bijzonder in een land dat zelden in het nieuws komt².

Fernande Adekou (Secretaris voor Sociale Zaken en de Bevordering van Solidariteit in het nationaal uitvoerend bureau van CSA-Bénin, een partner van het ISVI en de IW) kon een kritisch beeld schetsen van de situatie in Bénin. In haar tussenkomst

¹ De socialistische mutualiteiten NVSM/UNMS en de vakbonden ABVV/FGTB zijn stichtende leden van de ngo's FOS en Solsoc, die beide erfgenamen zijn van de 'Entraide Socialiste', opgericht om de vele solidariteitsinitiatieven die na de Eerste Wereldoorlog ontstonden, te coördineren. Het ISVI daarentegen, is historisch en exclusief verbonden aan het ABVV. Het ISVI werd in 1994 opgericht als antwoord op de wens van het ABVV om zijn internationale

syndicale solidariteitsinitiatieven op lange termijn te operationaliseren. Het instituut heeft zich gaandeweg gespecialiseerd in syndicale ontwikkelingssamenwerking, met de steun van het ABVV en zijn Beroepscentrales, die een drijvende kracht zijn achter zijn acties in het Noorden en het Zuiden.

² Zie Bénin p. 10

benadrukte ze het feit dat de sociale democratie er de laatste jaren scheefloopt, o.a. door de afschaffing van de meeste organen voor sociale dialoog en de geringe betrokkenheid van de vakbonden in de besluitvormingsorganen. Ze illustreerde dit punt a.d.h.v. twee concrete voorbeelden. Het eerste voorbeeld is de eenzijdige afschaffing van de Nationale Raad voor Sociale Dialoog, die in juni 2017

was opgericht door de Nationale Commissie voor Raadpleging, Overleg en Collectieve Onderhandelingen. Het tweede voorbeeld is de totale miskenning van de mechanismen voor sociale dialoog en de hefbomen die vakbonden en middenveldorganisaties in staat stellen om hun stem te laten horen.

Samenwerking met Enabel

Een van de opmerkelijke gevolgen van de evaluatie van het Gemeenschappelijk Strategisch Kader voor Waardig Werk, die in 2020 werd uitgevoerd door de Dienst Bijzondere Evaluatie (DBE) is ongetwijfeld de toenadering tot ENABEL. Ter herinnering, een van de aanbevelingen stelde specifiek "BIO en Enabel zouden explicieter kunnen definiëren hoe ze het thema waardig werk in de praktijk brengen, teneinde gemakkelijker potentiële opportuniteiten voor overleg, synergie en complementariteit met andere actoren te identificeren, zoals die van het Gemeenschappelijk Strategisch Kader voor Waardig Werk" (waarvan het ISVI deel uitmaakt). In 2023 resulteerde dit in 3 gebeurtenissen.

Ten eerste, n.a.v. de uitwerking van de thematische portefeuille voor Waardig Werk in de DRC in 2021 – op verzoek van Enabel – hebben de in de DRC aanwezige leden van het CPWW³ (Coördinatieplatform Waardig Werk) uiteindelijk de verantwoordelijkheid gekregen om een deel van deze portefeuille uit te voeren voor een totaalbedrag van 3.400.000 euro. Het hele jaar 2023 werd gewijd aan de ontwikkeling van de strategie die samen met onze partners moest worden gevolgd voor de periode 2024-2026. Ondanks onze inspanningen, was het helaas niet mogelijk om de partnerschaps-overeenkomst met Enabel in 2023 te ondertekenen.

Alles is echter gereed om dit akkoord in 2024 te ondertekenen en de activiteiten dus ten vroegste in de eerste helft van 2024 op te starten. Feit blijft dat dit ongekennde formaat zowel het ISVI als zijn partners in de DRC in staat zal stellen om hun respectieve legitimiteit te versterken en de zichtbaarheid en toegevoegde waarde van de vakbondsbeweging te verbeteren in het kader van de noodzakelijke transformatie van de informele economie, een thema dat centraal staat in de portefeuillestrategie voor Waardig Werk van Enabel in de DRC.

Ten tweede hebben de besprekingen rond de portefeuille van Enabel in de DRC de deur geopend naar andere mogelijkheden in een reeks landen waar ISVI en Enabel aanwezig zijn. Dit is met name het geval in Rwanda, waar de besprekingen zeer efficiënt zijn verlopen. CESTRAR is door Enabel erkend om tussen nu en 2026 een reeks acties uit te voeren voor een totaalbedrag van 1 miljoen euro. De voornaamste doelstellingen zijn het verbeteren van de sociale dialoog en het transformeren van de informele economie d.m.v. beroepsopleidingen en kwalificerende opleidingen. Er zijn ook besprekingen opgestart in andere landen, maar die hebben voorlopig nog niet tot akkoorden geleid. Het betreft voornamelijk Marokko en Bénin. Bénin zal

³ Het betreft Solsoc, WSM, ACV en ISVI.

hoogstwaarschijnlijk het volgende land zijn waar we rechtstreeks een partnerschap met Enabel zullen aangaan in de havensector (de autonome haven van Cotonou). Sinds president Talon de havensector heeft opgenomen in de lijst van sectoren waar het verboden is voor werkne(e)m(st)ers om te staken, is deze sector des te strategischer geworden voor de vakbeweging.

Ten derde slaagde het ISVI erin Enabel ervan te overtuigen om een delegatie van CESTRAR⁴ te laten deelnemen aan een studiebezoek dat het agentschap in september 2023 organiseerde voor Rwandese en Oegandese regeringsvertegenwoordigers. Het hoofddoel van dit studiebezoek bestond erin te bestuderen hoe beroepsopleidingen in België worden beheerd, gecoördineerd en uitgevoerd, in het bijzonder in de bouwsector (een prioritaire

sector voor de interventies van Enabel in Rwanda). Enabel wilde meer in het bijzonder laten zien hoe de belanghebbenden betrokken zijn bij de implementatie van leerprocessen voor en door de uitoefening van het werk, en wat hun rollen en verantwoordelijkheden zijn. Het leek ons bijgevolg vanzelfsprekend dat onze vakbondspartner integraal deel zou uitmaken van de delegatie en dat we zouden bijdragen aan de ontwikkeling van het programma. In samenwerking met de AC, hebben we de delegatie gedurende een hele namiddag uitleg gegeven over de grondslagen van de sociale dialoog in de bouwsector en de rol van de vakbonden in het versterken van werkplekcleren, zowel in België als in het kader van de vakbondssamenwerking. We hebben de delegatie eveneens in contact gebracht met de verantwoordelijke van Constructiv⁵, zodat ze met elkaar in gesprek konden treden.

5^e Statutair Congres van het IVV-Afrika

In november 2023 hield het IVV-Afrika zijn 5^e Statutaire Congres. Meer dan 300 afgevaardigden uit heel Afrika, evenals internationale partners en gasten, namen deel aan de debatten om het actieplan voor de komende vier jaar vorm te geven. Tijdens dit congres werd ook een nieuwe directie verkozen: voormalig adjunct-secretaris-generaal Joel Akhator Odigie volgt de uittredende secretaris-generaal Kwasi Adu Amankwah op. Anselme Amoussou – ook algemeen secretaris van de Confédération des syndicats autonomes du Bénin (CSA-Bénin) – wordt zijn nieuwe nummer twee. Hiermee nemen twee jonge mensen het roer over van het IVV-Afrika, en zij hebben overigens ook nauwe banden met het ABVV en het ISVI. Ze zijn allebei al jaren betrokken bij het project 'Migratie' en

het PANAF-programma (Pan-Afrikaans project voor onderwijs via studiekringen). Met Joel Odigie verwelkomt het IVV een pan-Afrikaanse militant. Hij kent als geen ander de uitdagingen voor het continent, maar is er ook van overtuigd dat de oplossingen in Afrika moeten worden gevonden. Het Afrikaanse continent moet zijn ontwikkeling versnellen en tegelijkertijd, in een context van wereldwijde klimatologische, economische en technologische transitie, de rechten van werkne(e)m(st)ers bewerkstelligen, alsook inclusie op de werkplek en waardig werk.

In zijn investituurrede onderstreepte Joel Odigie met name het volgende: "We zullen erover blijven waken dat de mensenrechten en de werknemersrechten

⁴ De delegatie bestond uit de AS van CESTRAR, de AS van STECOMA en de AS van REWU.

⁵ Een fonds voor bestaanszekerheid, opgericht door de sociale gesprekspartners in de bouwsector, dat ijvert voor de ontplooiing

van werknemers gedurende de volledige loopbaan. Dit impliceert een aantrekkelijk sociaal statuut, de nodige competenties en veilige werkomstandigheden op de bouwplaats.

worden gerespecteerd. Dat geldt in het bijzonder voor het recht op vereniging en collectieve onderhandeling, de vrijheid van meningsuiting, van vergadering, het stakingsrecht en het recht op sociale, economische en politieke participatie" (vertaling). In deze strijd zal het IVV-Afrika in het

ABVV altijd een strijdvaardige partner vinden. Tijdens het congres kregen de initiatiefnemers van het PANAF-programma, Jean Oulatar (Tsjaad) en Peter Jansson (Zweden), erkenning voor hun werk vanwege de president van Kenia, William Ruto.

Onze regio's & actielanden

Afrika

Bénin

De belangrijkste cijfers

Indicatoren en resultaten

73.453	Aantal leden CSA-Bénin.
84.444	Aantal leden UNSTB.
11,6 %	Groei ledenaantal sedert 2022 (UNSTB en CSA-Bénin samen).
41,3 %	Aantal vrouwelijke leden (UNSTB en CSA-Bénin samen).

Vormingsactiviteiten & sensibilisatie

383	Aantal study circles.
3.237	Aantal deelnemers aan de study circles.
42,9 %	Percentage vrouwen in de study circles.
36	Aantal nieuwe animatoren.

Partnerschappen

- IW – FGTB
- PANAF
- Migration
- FEBELFIN

Context – Activiteiten - Impact

De West-Afrikaanse regio werd op 26 juli 2023 opgeschrikt door de militaire staatsgreep in Niger. Hoewel dit niet de eerste recente staatsgreep was (Burkina Faso, Mali en Guinée kenden hun laatste in respectievelijk 2022, 2020 en 2021). Toch is het deze van Niger, die ondanks de ondemocratische methode op brede steun kan rekenen bij de bevolking, die de grootste schok veroorzaakte. De militaire junta maakte handig gebruik van de anti-Franse sentimenten die er heersen onder de bevolking. Frankrijk wordt er immers van beschuldigd een neokoloniaal beleid te voeren dat een elite ondersteunt en waar de bevolking niet beter van wordt. De staatsgreep leidde tot een tweedeling

binnen ECOWAS, de West-Afrikaanse Economische Gemeenschap, die economische sancties tegen de vier landen oplegde. Deze trof en treft de bevolking, waardoor de coupgelegers op nog meer steun van de bevolking kunnen rekenen. De sancties hadden echter ook een effect op de economie van Bénin: door de sluiting van de grenzen werden heel wat (basis)producten duurder en de haven van Cotonou, die ook de belangrijkste doorvoerhaven is voor Niger, deelde in de brokken. Het noopte het IMF haar prognose van economische groei van 6 % naar 5,6 % bij te stellen.

Het beleid van de huidige president, Patrice Talon, is gericht op economische ontwikkeling. Ze wil daarbij heel toegankelijk zijn voor buitenlandse investeringen. De volgende twee paragrafen zijn een illustratie van wat dit in de praktijk betekent.

Begin 2022 startte met een onaangename verrassing voor de vakbonden in Bénin, en dus ook voor het CSA-Bénin en het UNSTB. De regering besliste om het *Conseil National du Dialogue Social*, het tripartite overlegorgaan dat in pas in 2017 werd opgericht, te ontbinden. Dit deed ze zonder de voorziene evaluatie af te wachten. De regering argumenteerde dat de bevoegdheden overgeheveld zijn naar de *Commission Nationale de Négociation Permanente Gouvernement – Centrales Syndicales*. Het enige probleem is dat deze niet wordt samengeroepen. Dit betekent dus dat op dit moment de sociale dialoog op het nationale niveau zo goed als onbestaande is. De vakbonden hebben in 2023 acties gevoerd tegen deze beslissing en blijven dit doen om de verlamde sociale dialoog weer op gang te trekken. Tot op heden heeft dit niet tot een koerswijziging van de regering geleid.

Een tweede significant feit dat wijst op de krimpende ruimte (*shrinking space*) voor vakbonden is een aangepaste “Wet op Stakingen”. In de praktijk gaat het over een ernstige beperking van het stakingsrecht, waarbij de regering zowel rechter als beul is. Het is de regering die immers kan bepalen welke staking legaal is en welke niet. Voor deze laatste kunnen dan boetes worden opgelegd. Ook is het aantal toegelaten stakingsdagen door de overheid bepaald: maximum 10 dagen op een jaar en maximum twee per maand. Het spreekt vanzelf dat de vakbonden dit een schending vinden van de IAO-Conventies C87 en C98, geratificeerd door Bénin. Ze zijn dan ook een klachtenprocedure gestart bij de IAO. Maar omdat dit een tijdrovende procedure is, proberen ze ook de

machtsverhoudingen te veranderen. Het CSA-Bénin en het UNSTB doet dit door, samen met een derde confederatie, namelijk het CGTB (*Confédération Général des Travailleurs de Bénin*), veel nauwer en institutioneel te gaan samenwerken. Ze laten zich daarbij professioneel begeleiden door een consultant. In die geest ze zijn ook begonnen met de proliferatie van federaties en sectorvakbonden actiever te bestrijden.

Op vlak van de bescherming van vrouwen zit Bénin in de laatste rechte lijn voor de ratificatie van IAO-Conventie C190. Na lobbywerk van de vakbonden ligt het voorstel eindelijk klaar om goedgekeurd te worden binnen de regering, waarna het kan bekrachtigd worden door het parlement. Het valt te verwachten dat dit in 2024 ook effectief gebeurt. Ook intern zijn vrouwen vrij goed vertegenwoordigd. Beide organisaties respecteren hun quota, niet alleen op nationaal maar ook op regionaal en provinciaal niveau. We wijzen er ook graag op dat onze partners, na een terugval tot 28,5 % door de COVID-19 epidemie, die een grotere impact had op vrouwen, de participatie steeg tot net geen 43 %.

Dat percentage komt overeen met het demografisch profiel van de leden van het CSA-Bénin en het UNSTB samen.

In oktober 2023 was een delegatie van het CSA-Bénin en het UNSTB te gast in Rwanda op uitnodiging van CESTRAR en STECOMA. Het doel van deze studiereis was leren van de *good practices* op vlak van het organiseren van de werknemers en werkneemsters van de bouwsector. Het resultaat van deze studiereis was het opzetten van een gemeenschappelijke strategie voor deze sector in Bénin, met onmiddellijk maatregelen om proliferatie van vakbonden te vermijden.

Côte d'Ivoire

De belangrijkste cijfers

Indicatoren en resultaten

20.477	Aantal leden FEDENASAC.CI en FENSTIAA-CI.
4.038	Aantal vrouwen.
16.439	Aantal mannen.
4	Aantal nieuwe cao's onderhandeld.

Vormingsactiviteiten & sensibilisatie

137	Aantal mensen gevormd.
1.302	Aantal mensen gesensibiliseerd.

Partnerschap

- FEDENASAC.CI
- FENSTIAA-CI ABVV HORVAL
- Coördinatie door UGTCl

Context

In 2023 vonden er in Côte d'Ivoire lokale en regionale verkiezingen plaats. De verkiezingen vonden plaats zonder protesten of geweld. Voor de Ivoriaanse overheid was dit een opsteker na de gewelddadige confrontaties tijdens de presidentiële verkiezingen 3 jaar eerder. Côte d'Ivoire verbeterde in 2023 ook haar rating in de ITUC Global Rights Index van 'systematische schendingen van rechten' naar 'geregelde schendingen van rechten'. Dit betekent niet dat het Ivoriaanse middenveld haar rol nu vrijuit kan spelen maar het duidt wel op een verbetering

van de context waarin vakbonden en andere sociale organisaties functioneren. Vorig jaar werd een algemene ziekteverzekering (couverture maladie universelle of CMU) ingevoerd. Eén jaar na de invoering zouden al meer dan 7 miljoen mensen aangesloten zijn. Er is kritiek op het gebrekkige aantal geneesmiddelen dat terugbetaald wordt door de verzekering en op het lage aantal gezondheidscentra dat betaling via de CMU accepteerde. Desalniettemin is deze ziekteverzekering in stap in de goede richting naar meer sociale bescherming.

Activiteiten en impact

Het ISVI-programma in Côte d'Ivoire is inzake budget een eerder klein programma. Het programma ondersteunt 2 sectorale vakbondsfederaties. Enerzijds FEDENASAC.CI, een landbouwwakbond en FENSTIAA-CI, een vakbond die werknemers vertegenwoordigt uit de voedingsindustrie. Het programma focust zich op de cacaosector. In 2023 organiseerden deze partnervakbonden 21 activiteiten die voornamelijk bestaan uit

vormingssessies voor vakbondsvertegenwoordigers en uit sensibiliseringsactiviteiten voor cacaotelers en werknemers uit de cacaosector.

De partners slaagden erin om hun ledenaantal in de cacaosector sedert de start van het programma te verhogen met bijna 10 %. Deze partnervakbonden bouwen daarmee verder op het succes van voorgaande jaren. De partners geven aan dat de

goede vertegenwoordiging van de werknemers, mede dankzij de vormingen georganiseerd door het ISVI-programma, aan de basis ligt van de ledenstijging. In de rurale zones slaagt FEDENASAC.CI erin om meer landbouwers aan te sluiten door de lokale netwerken die uitgebouwd werden. Er is meer interesse in het aansluiten bij coöperatieven en landbouwwakbonden wanneer ze actief zijn binnen de lokale gemeenschap. Ook de trend waarbij meer vrouwen worden aangesloten bij de vakbonden wordt verder gezet. De partners hebben sedert de start van het project een stijging van hun vrouwelijke leden gerealiseerd met 32 %. Dit komt voornamelijk door het beter betrekken van vrouwen binnen de vakbondsorganisaties en door bepaalde thema's – zoals intimidatie op de werkvloer – te behandelen tijdens de programma-activiteiten. FENSTIAA-CI

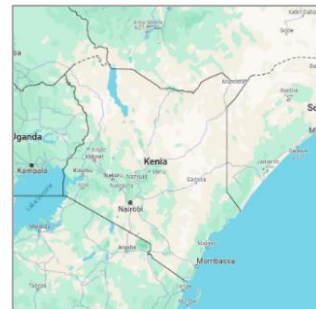
slaagde er ten slotte in om een vrouwencomité op te richten binnen hun structuur.

De partners hebben een engagement genomen om de arbeidsvoorwaarden in de verschillende cacao-fabrieken zoveel mogelijk te harmoniseren. Ook dit jaar leverde dit concrete resultaten op. Verschillende interessante arbeidsvoorwaarden zoals overlijdensverzekeringen, collectief vervoer voor woon-werkverkeer, fondsen voor aanvullend pensioen (groepsverzekering), bredere dekking van medische verzekeringen en aangepaste baremaschalen worden nu toegepast in meerdere bedrijven in plaats van in één enkele cacao-fabriek in Côte d'Ivoire. Het netwerk dat FENSTIAA-CI creëerde tussen de vakbondsvertegenwoordigers in de sector is de drijvende kracht achter deze harmoniseringsbeweging.

Kenia

De belangrijkste cijfers

Indicatoren en resultaten

45	Aangesloten vakbonden bij COTU-K, waaronder DWU en KEWU, allen samen vertegenwoordigen ze ca. 650.000 werknemers en werknemers.
3.700	Leden DWU. Daling met ongeveer 10 % (300 werden naar een hogere functie gepromoveerd – lager of midden management, functies die volgens een oude overeenkomst geen lid mogen zijn van de vakbond). De overige 120 betreft werknemers die ofwel met pensioen gingen, ofwel overleden zijn.
8.700	Leden KEWU, stijging met 8,5 % t.o.v. 2023.

Vormingsactiviteiten & sensibilisering

COTU-K: Studiecirkels	• 55 animatoren getraind. • 271 studiecirkels georganiseerd, 1.515 arbeiders en 1.234 arbeidsters getraind. • 1.514 nieuwe leden aangesloten – stijging ledenaantal met 26 %. • 35 sensibiliseringsbijeenkomsten op de werkplek over arbeidsrechten – in totaal werden hierbij 1330 werknemers en werknemers bereikt. (800 mannen, 530 vrouwen).
DWU-ITF	• 110 deelnemers aan het symposium over de statuten. Intense debatten over de verschillende facetten : vakbondsstructuur, interen capaciteiten, oprichten afdelingen in Nairobi en Naivasha. • 250 mensen bereikt tijdens de internationale vrouwendag op 8 maart. • 100 mensen bereikt met de 1 mei meeting in Nairobi (de eerste keer georganiseerd buiten Mombasa). • 330 mensen bereikt tijdens VCT sessies (vrijwillige testen op en begeleiding bij HIV). • 89 delegees getraind in arbeidswetgeving, conflictresolutie & onderhandelings technieken. • 31 studiecirkel leiders getraind.

KEWU	• 14 nieuwe bedrijven georganiseerd, (totaal 343 werknemers). • 1200 nieuwe leden aangesloten (nieuwe en reeds eerder georganiseerde bedrijven). • 10 bedrijven sloten hun deuren, 400 werknemers verloren hun job. • 18 leden van de nationale vakbondsleiding en afdelingshoofden getraind rond CAO onderhandelingen & ledenwerving. • 18 leden van de afdelingen getraind in ledenwerving en organisatie • 101 delegees opgeleid.

Partnerschappen

- ABVV-Metaal
- Belgische Transportbond – BTB
- Federaal ABVV
- PANAF
- International Transport Workers Federation, African division – ITF-Africa

Context

In de nasleep van de verkiezingen van Ruto in augustus 2022, bleef het politiek klimaat in de eerste helft van 2023 gespannen. De oppositiecoalitie “Resolutie voor Eenheid” (Azimio la Umoja) organiseerde in de periode tussen maart en juli een reeks protesten. De demonstranten eisten dat de regering de stijgende kosten van levensonderhoud en vermeende fraude bij de verkiezingen van 2022 zou aanpakken. Deze protesten werden door de Keniaanse politie met buitensporig geweld de kop in gedrukt.

Voor de Keniaanse economie was 2023 een erg moeilijk jaar. De economische groei bleef met 5,3 % op een bescheiden niveau. De levensduurte steeg met maar liefst 4 %. De gemiddelde inflatiegraad bedraagt 7,67 % (met een scherpe stijging tot 9,2 % in februari en maart). Voedselonzeekerheid en klimaatverandering hebben vooral in de eerste helft van 2023 geleid tot zware crisissen, met regelmatige onderbrekingen in de bevoorrading, stroomstoringen, ongelijkheid, armoede en sociale conflicten tot gevolg.

De overheid hervormde de bestaande National Social Security Fund Act (NSSF) uit 1965. Daar waar zowel werkgevers als werknemers voordien elke maand minimum KES 200 aan het NSSF moesten betalen, verplicht de nieuwe wet de werkgevers en werknemers om in totaal 12 % van het pensioengevend inkomen aan het NSSF af te dragen. 6 % wordt ingehouden op de lonen en salarissen van de werknemers en 6 % komt rechtstreeks uit de bedrijfsinkomsten van de werkgevers.

De ontdekking van massagraven in het Shakaholabos vlakbij de kustplaats Malindi heeft de Kenianen geschokt. Sekteleider Paul Mackenzie Nthenge wordt ervan beschuldigd zijn volgelingen de dood in te hebben gejaagd door te prediken dat uithongering de enige weg naar God is. In totaal werden meer dan 400 lichamen van vermoedelijke volgelingen deze sekte gevonden, waaronder vele kinderen. Volgens de eerste bevindingen zouden de meeste kinderen gewurgd zijn. Mackenzie werd samen met 30 andere verdachten opgepakt en beschuldigd van de moord op 191 kinderen, waarvan er 180 niet konden geïdentificeerd worden.

Activiteiten

COTU-K organiseert opleidingen voor Study Circle Leaders (animatoren voor studiecirkels). Deze animatoren organiseren studiecirkels met maximum 8 tot 11 deelnemers binnen hun respectieve bedrijven. Deze activiteit draagt bij aan het PANAF programma voor arbeiderseducatie, dat in 2023 omwille van een aantal politieke en financiële beslissingen bij de Zweedse overheid, stilgevallen is⁶. Hierdoor is de ISVI-interventie van enorm belang voor het voortzetten van deze studiecirkel-methodologie. De studiecirkelgroepen, georganiseerd op de werkplek, zorgden voor meer solidariteit en een betere samenwerking tussen de vakbonden op basisniveau. We merkten ook dat meer werkgevers de studiecirkelleiders en de deelnemende werknemers vrijaf geven om aan deze sessies deel te nemen.

Met **KEWU** blijven we inzetten op vormingen van de vakbondsleiding, delegees en de organisers (propagandisten). Doordat de vakbond veel leden verloren heeft tijdens de Covid-pandemie en nog steeds leden blijft verliezen in de nasleep van deze pandemie, blijft **KEWU** zwaar inzetten op het organiseren van bedrijven en het aantrekken van nieuwe leden. Hoewel ze in 2023 in totaal 10 bedrijven hun deuren zagen sluiten, zijn ze er toch in geslaagd om de werknemers in 14 nieuwe bedrijven te organiseren. In totaal konden ze 1.200 nieuwe leden aan te trekken, waardoor hun ledenaantal, ondanks het verlies van leden in de gesloten ondernemingen, met 8,5 % gestegen is.

DWU en ITF: ondertussen heeft de Dock Workers Union de nodige middelen voor een goede communicatie kunnen ontwikkelen. Ze kregen hiervoor de technische ondersteuning van de communicatie van de Afrikaanse vleugel van ITF, de internationale transportfederatie. De elektronische

beheerssystemen werden geïnstalleerd (website, ledendatabase, financieel beheerssysteem), die een solide basis zullen leggen voor een betere communicatie en dienstverlening naar de leden toe. Een aantal mensen werd geselecteerd om de nodige data in de nieuwe systemen in te geven en deze kregen een eerste basisvorming. We zullen extra vormingssessies organiseren om hen volledig vertrouwd te maken met de beheerssystemen. De werknemers en werknemster in de droogdokken van Nairobi en Naivasha werden dit jaar meer betrokken in vormingsactiviteiten en sensibiliseringscampagnes. We merken een verhoogde motivatie bij deze werknemers om actief aan de vakbondswerking deel te nemen en de roep om van Nairobi een volwaardige afdeling van de vakbond te maken klinkt steeds luider.

Samen rond klimaatverandering en just transition

COTU-K organiseert jaarlijks bijeenkomsten en workshops over klimaatverandering en just transition voor de bij haar aangesloten bonden. **DWU** en **KEWU** nemen deel aan deze nationale conferenties. **KEWU** nam ook deel aan een internationale conferentie in Zuid-Afrika, georganiseerd door Industrial (internationale vakbondsfederatie, die o.a. de arbeid(st)ers en in de metaal- en aanverwante industrieën vertegenwoordigt), waar de thema's just transition, klimaatverandering, inclusie en waardig werk werden besproken.) **DWU** heeft een aantal interventies geïdentificeerd voor het creëren van synergiën en samenwerkingen rond de SDG's en rechtvaardige transitie. In 2023 werd het thema just transition in een andere vormingsactiviteit opgenomen, om zo het bewustzijn en het begrip over dit thema langzaam te vergroten en er voor te zorgen dat de deelnemers al een basiskennis hebben over het onderwerp wanneer er meer specifieke activiteiten over dit onderwerp zullen worden georganiseerd.

⁶ Cfr PANAF p. 27

Marokko

De belangrijkste cijfers

Indicatoren en resultaten

2.775	Aantal leden SNIME.
21 %	Groei in vergelijking met 2022.
41,3 %	Syndicalisatiegraad in de door SNIME georganiseerde bedrijven.
45 %	Percentage jonge werknemers lid bij SNIME.

Vormingsactiviteiten & sensibilisatie

1	Training of Trainers (ToT)
13	Aantal nieuwe trainers.
5	Vrouwelijke trainers

Partnerschappen

- MWB
- FGTB - Bruxelles
- Migration

Context – Activiteiten - Impact

Marokko is sinds 2022 deel van het ISVI-programma. Voordien was het, in theorie toch, betrokken bij het migratieproject met het IVV-Afrika⁷.

Het partnerschap tussen SNIME, Syndicat National des Industries Métallurgiques et Electromécaniques, en het MWB, kenmerkt zich door de wederzijdse betrokkenheid en engagementen van de twee organisaties. In 2023 organiseerde het SNIME haar 4de statutaire congres in Casablanca. De MWB en het ISVI vzw namen met een uitgebreide delegatie deel. Opvallend daarbij was het relatief hoge aantal jonge en vrouwelijke militanten die aan dit congres deelnamen. In december was er ook de vorming voor vormingswerkers, gefaciliteerd door de twee vormingswerkers van de MWB. SNIME selecteerde daarvoor 13 militanten, waarvan 4 vrouwen (30 %) die in totaal drie sessies van vijf dagen vorming

hebben doorlopen. Deze vorming bleek, naast het versterken van de vormingscompetenties, ook een zij het onverwachte impact te hebben op de dynamiek van de vakbond zelf. Het leidde tot een begin van een proces van het reorganiseren en versterken van de vakbondsstructuren, inclusief thematische comités (gender, Just transition, ...). Het is nog te vroeg om de volle draagwijdte van die dynamiek in te schatten, maar het is duidelijk dat SNIME, door deze vorming, zichzelf organisatorisch aan het versterken is.

In 2023 heeft SNIME twee cao's ondertekend en heeft het één ontwerp cao onderhandeld. Het valt te verwachten dat deze begin 2024 zal ondertekend worden. Meest in het oog springend is de cao die onderhandeld is binnen Structural Aérospatiale Maroc (SAM). Dit bedrijf ligt immers in een Zone Franche.

⁷ Cfr Migratie p. 24

Deze vrijhandelszones zijn notoir moeilijk syndicaal te organiseren. De cao is het resultaat geweest van een zeer goed geplande en georganiseerde onderhandelingsstrategie, gecombineerd met druk vanop de werkvloer. Ook bleek de begeleiding vanuit de confederatie (CDT) en IndustriAll een succesfactor. Het toont ook het belang van internationale kaderakkoorden. De militanten van SNIME konden steunen op het kaderakkoord dat IndustriAll afsloot met Safran, het moederbedrijf van SAM. Het leverde SAM ook een boos telefoontje op van de voorzitter van GIMAS (Groupement des Industries Marocains d'Aéronautique Spacial), die deze cao geen goede zaak vindt.

Wat betreft het ledenaantal slaagde SNIME er in om 21 % te groeien. De vakbond heeft nu 2.775 leden, waarvan 499 vrouwen. Dit betekent dat 18 % van de leden vrouwen zijn, een percentage dat de demografie in de door SNIME georganiseerde bedrijven weerspiegelt (19 % vrouwen op 6.724 werknemers). Ook significant: in die bedrijven die SNIME georganiseerd heeft, zien we een

syndicalisatiegraad van 41,3 %, terwijl dit voor de sector slechts 5 % is.

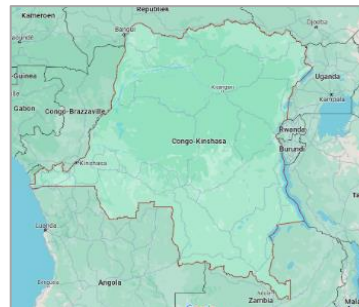
De Confédération Démocratique du Travail is in 2023 gestart met haar project gefinancierd door het WBI. Dit is een partnerschap met het ABVV Brussel. Dit project heeft tot doel om de vormingscapaciteit te versterken door het trainen van vormingswerkers, maar ook om de vorming zelf te decentraliseren. Op die manier kan het CDT in heel Marokko vormingen organiseren dicht bij de militanten. In 2023 zijn drie vormingen gegeven aan een groep van twintig vormingswerkers. In 2024 wordt de vierde en laatste sessie georganiseerd.

Het CDT is ook, sedert de oprichting van het migratieplatform, binnen het migratieproject. Daarbij richt ze zich vooral tot sensibiliseringscampagnes voor en met migrant-werknemers. Het platform richt zich ook op beleidsbeïnvloeding. Daarmee wil ze de overheid aanzetten om bij het ontwikkelen van beleid rekening te houden met migrant-werknemers en hun rechten, of het respect daarvoor, te versterken.

Democratische Republiek Congo

De belangrijkste cijfers

Indicatoren en resultaten

216	Aantal nieuwe animatoren van study circle leaders (animatoren) in de mijnsector.
14.245	Deelnemers aan study circles.
27 %	Vrouwelijke deelnemers.
32,5 %	Animatrices (vrouwelijke study circle leaders).

Vormingsactiviteiten & sensibilisatie

1.295	Study circles.
8	Seminaries voor 350 animatoren.

Partnerschap

- UFF (CGSP + PANAF)
- UFF (CG)

Context – Activiteiten - Impact

De Democratische Republiek van Congo kende in 2023 een bewogen jaar, niet in het minst door de presidentsverkiezingen en de campagne die eraan voorafging. Deze werden gewonnen door de zittende president, Félix-Antoine Tshisekedi Tshilombo van de partij UDPS, *Union pour la Démocratie et le Progrès Social* met 73 % van de stemmen. Ondanks een chaotische stembusgang mag hij het land opnieuw voor vijf jaar leiden.

Wat 2023 ook kenmerkt, is de oplopende spanning tussen DRC en Rwanda en dan meer specifiek in de oostelijke provincies Ituri, Noord Kivu en Zuid Kivu. Daar is al een jarenlang en complex conflict aan de gang dat draait om controle over grondstoffen en conflicten. De regio is rijk aan grondstoffen, maar het conflict tussen de Hutu's en Tutsi's wordt handig geëxploiteerd. Ter herinnering: dat conflict leidde in 1994 tot de Rwandese genocide, waarbij meer dan 800.000 Tutsi's, maar ook gematigde Hutu's, vermoord werden in 100 dagen. Het conflict in Oost

Congo vindt in die genocide haar wortels en blijft ondertussen duren omwille van de rijkdom in de bodem. Naar schatting kwamen sindsdien 6.000.000 mensen om het leven, en naar schatting 700.000 zijn interne vluchtelingen. Eén miljoen mensen vluchtte het land uit. De geopolitieke en vooral economische belangen zorgen ervoor dat dit regionaal conflict ook geglobaliseerd is.

De Verenigde Naties met haar vredesmissie Monusco slaagde er niet in de situatie te stabiliseren noch om de burgerbevolking te beschermen. Het onpopulaire Monusco is nu bezig met zich terug te trekken uit DRC, zoals bevolen door Kinshasa. Vooral de rebellengroep M23 speelt een grote rol in het conflict. Dat deze rebellengroep actieve steun lijkt te krijgen van Rwanda, heeft de relaties tussen de twee landen danig verzuurd.

Binnen die context probeert het UFF, *l'Union Fait la Force*, te werken aan het verbeteren van werk- en

levensomstandigheden van de werknemers en werkneemsters. Het UFF is een samenwerkingsverband, een platform, dat bestaat uit drie confederaties: het UNTC (*Union Nationale des Travailleurs du Congo*), het CDT (*Confédération Démocratique du Travail*) en COSSEP (*Conseil Syndical des Services Publics et Privés*). Deze laatste organiseert hoofdzakelijk werknemers en werkneemsters van de overheid. Het samenwerkingsproject bestaat uit twee luiken: één met het ACOD en één met de Algemene Centrale. In 2023 is het UFF gestart met een campagne om haar oprichtingsdocumenten te actualiseren en dit met input vanuit de provincies. Dat laatste is nodig om er voor te zorgen dat het platform ook draagvlak en daadkracht heeft op het terrein. Om deze participatie mogelijk te maken organiseerden we een workshop samen met de provinciale politieke verantwoordelijken van het CDT, UNTC en COSSEP.

De sociale dialoog zit als een tijdje in het slop, niet in het minst omdat de Minister van Werk de sociale partners niet rond de tafel brengt. Dit leidde ertoe dat met de steun van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) de meest representatieve beroepsorganisaties van werkgevers en werknemers in de Democratische Republiek Congo op 3 november 2023 in het hoofdkwartier van het FEC, het *Fédération des Entreprises du Congo*, het Handvest van de Bipartiete Sociale Dialoog hebben ondertekend. Inhoudelijk luidt het Nationaal Handvest van de Bipartiete Sociale Dialoog in de Democratische Republiek Congo als volgt:

- Doel: het opzetten van een nationaal kader voor bipartiete sociale dialoog tussen werkgevers en werknemers, waarbij de 4 professionele werkgeversorganisaties en de 12 meest representatieve werknemersorganisaties betrokken zijn.
- Doelstelling: formaliseren van de bipartiete sociale dialoog die tot stand is gebracht tussen de twee partijen, werkgevers en werknemers, met het oog op het vaststellen van bepalingen en maatregelen die de gedragsregels tussen de twee partijen bepalen voor een vruchtbare dialoog met een domino-effect op de

ontwikkeling van de arbeidswereld. Daartoe werd een permanent bureau opgericht in de kantoren van het FEC.

- Taken: met name de economische en sociale situatie van het land onderzoeken en aanbevelingen doen; anticiperen, de nodige maatregelen nemen of oplossingen vinden om conflicten, sociale bewegingen, enz. te verhelpen.

Dit charter illustreert het deficit op vlak van sociale dialoog, zelfs in die mate dat het vervelend werd voor de werkgevers. Als twee van de grootste vakbonden binnen de Intersyndicale (bestaande uit de 12 meest representatieve vakbonden), speelden het UNTC en CDT een belangrijke rol bij het tot stand komen van dit akkoord.

In 2023 werd, in uitvoering van een samenwerkingsakkoord tussen de regering van RDC en toenmalig Staatssecretaris Kitir, gestart met de planning van een deel van de '*Portefeuille Protection Sociale*', een 5-jarig programma ter promotie van Waardig Werk. Daarbij werkt het ISVI samen met Solsoc, het ACV en WSM en hun respectievelijke partners samen met Enabel, het agentschap voor de Belgische ontwikkelingssamenwerking. Het platform Waardig Werk zal vooral werken op pijler 2 (arbeidsrechten), 3 (sociale bescherming) en 4 (sociale dialoog) van Waardig Werk, terwijl Enabel zelf vooral op de eerste pijler (waardige jobs) werkt.

Interessant voor het ISVI en zijn partners is de opportuniteit die dit programma biedt om te werken op een domein dat in 2022 is geïdentificeerd naar aanleiding van het terreinbezoek in Kolwezi samen met de Algemene Centrale. Kolwezi is een stad in de grondstofrijke regio van Lualaba met heel wat mijnbouw, formeel, maar ook artisanaal. Tijdens het terreinbezoek werd duidelijk dat samenwerking met bestaande associaties zoals ATRAM (*Alternative pour la Transformation de l'Artisanal*) en CENADEP (*Centre National d'Appui au Développement et à la Participation Populaire*), beide partners van Solsoc, een opportuniteit is. Het programma met Enabel biedt de kans om aan de slag te gaan met de

artisanale mijnwerkers in Kolwezi. Andere doelgroepen van het programma van ENABEL zijn de domestic workers, de marktkraamsters en chauffeurs van moto-taxi's en dit in de urbane regio's van Kinshasa, Kolwezi en Lubumbashi.

De strategie voor vorming en educatie van vakbondsafgevaardigden en militanten schrijft zich in de methodologie van de studiekringen. Na twee jaar van zware impact door de COVID-19 pandemie zijn de partners terug op kruissnelheid. Er werden 1.296 study circles georganiseerd, waarvan 380 in de mijnsector. In totaal doorliepen 14.245 deelnemers, waarvan 4.180 in de mijnsector, het programma. De deelname van vrouwen is licht gestegen tot 27 %

(mijnsector 20 %, andere 30 %). Het lage percentage in de mijnsector valt deels te verklaren door het profiel van de werknemers in die sector. Deze is dominant mannelijk.

Education International, de global union van de leerkrachten heeft, op basis van de goede resultaten ervan, ook gekozen om de methodologie van de *study circles* te gebruiken om haar militanten te vormen. Het UFF zorgt voor de training en ondersteuning van de animatoren binnen de onderwijssector. Haar partner is het CSQ (*Centrale des Syndicats du Québec*). In 2023 trad deze officieel toe tot het PANAF programma⁸.

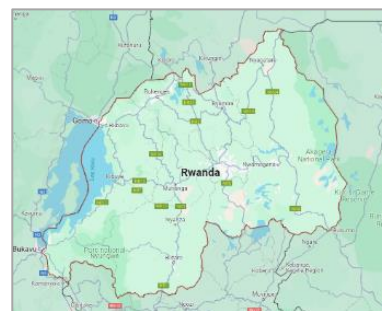
⁸ Cfr PANAF p. 26

Rwanda

De belangrijkste cijfers

Indicatoren en resultaten

9.000	Mensen bereikt met sensibiliseringscampagnes in de theesector (4.000) en de bouw (5.000).
576	Delegees en vakbondsleiders getraind.
5	Nieuwe cao's ondertekend.

Partnerschappen

- Algemene Centrale ABVV
- IRB
- PANAF

Context – Activiteiten - Impact

De Rwandese economie is veerkrachtig en flexibel gebleven in de eerste drie kwartalen van 2023.

Op 1 november 2023 ratificeerde de Republiek Rwanda de IAO Conventie nr. 190. Deze conventie is een baanbrekend instrument: het is de eerste internationale arbeidsnorm die geweld en pesterijen op het werk aanpakt. Samen met de IAO-aanbeveling 206 biedt het een gemeenschappelijk actiekader en een unieke kans om vorm te geven aan een toekomst van werk gebaseerd op waardigheid en respect.

In 2023 konden we in de theesector de vruchten plukken van de opleidingen. De delegees hebben meegeschreven aan de revindicaties voor hun bedrijven en ze zijn er in geslaagd om betere cao's te onderhandelen, onder meer in de theeplantages van Pfunda en Kitabi zijn er nieuwe en betere CAO's onderhandeld.

De groep parajuristen kreeg bijscholing over de nieuwe wet rond de arbeidsreglementering in Rwanda (de wet van 2018 werd in 2023 gewijzigd). In deze nieuwe versie van de wet zijn maatregelen opgenomen ter bescherming van de zwangere vrouw, de werkuren, wekelijkse rust, de soorten verlof, het zwangerschaps- en vaderschapsverlof.

Dankzij de bijscholing kunnen ze nog beter opkomen voor de werkne(e)m(st)ers wiens rechten niet nageleefd worden.

Het hoofdthema van onze sensibiliseringscampagnes ging dit jaar over het belang van het openen van een bankrekening om het loon te ontvangen en de daaraan verbonden voordelen voor de werknemer: het is veiliger, men heeft de mogelijkheid om spaargeld op te bouwen en verkrijgt makkelijker toegang tot microkredieten. We hebben gemerkt dat deze sensibiliseringscampagnes een multiplicatoreffect hebben. We bereiken niet enkel de werkne(e)m-(st)ers uit onze sectoren, maar ook anderen in de gemeenschappen. Een aantal associaties in de informele sector nam contact met CESTRAR met de vraag tot ondersteuning voor het oprichten van een eigen vakbond.

De Rwandese partnervakbonden zetten ook dit jaar in op beleidsbeïnvloeding. Ze ontmoetten werkgevers om te onderhandelen over de arbeidscontracten, betere arbeidsomstandigheden, veiligheid en gezondheid op de werkplek, het uitbetalen van het loon op een bankrekening, naleving van de arbeidswetgeving en dergelijke meer. Deze onderhandelingen worden ook gevoerd met de lokale

autoriteiten, waar het accent gelegd wordt op het tegengaan van elke vorm van discriminatie en intimidatie op de werkplek. We merken dat de inzet van de partner op het voeren van een sociale dialoog stilaan vruchten begint af te werpen. Meer werkgevers worden bereid gevonden tot onderhandelen, eigenaars van bedrijven zijn zich meer bewust dat ook zij belang hebben bij een goed gereguleerde arbeidsmarkt.

Door zowel de vormingen, de sensibiliseringscampagnes en de beleidsbeïnvloeding goed op elkaar af te stemmen, hebben we ook successen geboekt op het vlak van arbeidscontracten en sociale bescherming. Bij aanvang van onze acties hadden de werkne(e)msters in de bouw geen contract en konden ze ook niet genieten van enige sociale bescherming. Bij de theeplantages was de situatie voor de dagloners gelijkaardig. Ondertussen heeft 12 % van de werkne(e)msters (dagloners) in de bouw een contract en wordt hun sociale zekerheidsbijdrage door de werkgever/geefster rechtstreeks aan de kas gestort. Op de theeplantages gaat het over 80 % van de dagloners. Ook voor hen worden de bijdragen door de werkgever/geefster aan de sociale zekerheidskas gestort.

De partnervakbonden maken zich ook zorgen over de klimaatverandering omdat het een grote invloed heeft op de arbeidsomstandigheden van de vakbondsleden en het grote publiek. Just transition,

een rechtvaardige omschakeling naar groene energie, is dan ook een thema waar ze mee over nadenken. CESTRAR heeft deelgenomen aan het regionale IAO- seminarie dat in 2023 in Kigali werd georganiseerd. Vertegenwoordigers uit 49 landen waren er samengekomen om over strategieën en beleidslijnen te discussiëren om de gemeenschappen veerkrachtiger te maken voor sociaaleconomische, milieu- en klimaatgevaaren en te bespreken hoe een rechtvaardige omschakeling kan worden gewaarborgd. De vakbonden hebben zich geëngageerd om mee na te denken over de behoeften van de werkne(e)m(st)ers in hun sectoren. Het is inderdaad heel belangrijk dat de werkne(e)m(st)ers bij deze discussies betrokken worden. Zij zijn vaak de eerste slachtoffers van de klimaatverandering (droogte, overstromingen, mislukte oogsten, ...).

In oktober 2023 was een delegatie van het CSA-Bénin en het UNSTB te gast in Rwanda op uitnodiging van CESTRAR en STECOMA. Het doel van deze studiereis was leren van de ervaringen en expertise op vlak van het organiseren van de werknemers en werknemers in Rwanda, en meer specifiek over de organisatie van de vakbond in de bouwsector. Na deze syndicale uitwisseling ontvingen CESTRAR en STECOMA ook nog vertegenwoordigers van het Beninse ministerie van arbeid en de Beninse werkgeversfederatie.

Migratie

Partnerschap

- IVV Afrika – Federaal ABVV

Context – Activiteiten - Impact

Migratie, en dus ook arbeidsmigratie, is een heel vertrouwd fenomeen in Afrika, en dus ook in West-Afrika. Het wordt ook veel minder negatief beschouwd dan in Europa. De toespraak van de Tunesische president Kaïs Saïed op 21 februari waarin hij een soort van ‘omvolkingstheorie’ verkondigde was een zeldzame uitspraak op het Afrikaanse continent. Tunesië zou worden bedreigd in zijn Arabisch-islamitische cultuur door een ‘vloedgolf’ van arme migranten uit Sub-Sahara Afrika die in het land de oorspronkelijke bevolking zouden komen ‘vervangen’. De president riep zijn landgenoten op om zich hiertegen te verzetten. Hij liet daarbij niet na om schromelijk *fake news* te verspreiden. Zo liet hij uitschijnen dat ‘hordes’ illegale migranten verantwoordelijk zouden zijn voor “geweld, misdaad en onaanvaardbare praktijken”. President Saïed vroeg aan zijn veiligheidschefs om vooral hard op te treden. De reacties lieten niet lang op zich wachten. Mensen van Sub-Sahara regio werden op straat aangevallen, uit hun huizen gezet en bedreigd. Uit recente cijfers blijkt dat er in Tunesië, op een totale bevolking van bijna 12 miljoen inwoners, 21.000 migranten verblijven uit landen van Sub-Sahara Afrika, de grote meerderheid zijn studenten die aan Tunesische universiteiten zijn ingeschreven, al dan niet met een studiebeurs. Dat Tunesië de laatste jaren een aantrekkingspool werd voor transmigranten die proberen met gammele bootjes de oversteek te wagen naar Europa, klopt, maar deze kwetsbare mensen zijn zelf op de vlucht voor armoede, onderdrukking en oorlog in hun thuislanden en worden vaak het slachtoffer van gewetenloze mensensmokkelaars en corrupte Tunesische ambtenaren. Tunesië is als land niet betrokken bij het project, maar het is toch belangrijk te wijzen op de gevaren van dit discours, dat letterlijk is overgenomen van extreemrechtse partijen in

Europa. Het illustreert ook hoe makkelijk het thema politiek kan geëxploiteerd worden en hoe snel het tot geweld kan leiden.

In november 2023 organiseerde onze partner, het IVV-Afrika, haar statutair congres in Nairobi, Kenia. Daar werd de Adjunct algemeen secretaris, Akhator Joel Odigie, verkozen tot algemeen secretaris. De nieuwe adjunct is Anselme Amoussou van het CSA-Bénin, tevens een partner van het ISVI, IW en het ABVV.

Eén van de prioriteiten van het IVV-Afrika is het versterken van de syndicale eenheid. Het migratie-project draagt daar in sterke mate toe bij. De tien landen die, onder coördinatie van het IVV-Afrika, betrokken zijn bij het project (Bénin, Burkina Faso, Côte d'Ivoire, Guinée, Mali, Marokko, Mauritanië, Niger, Senegal en Togo) hebben immers migratie-platformen opgericht. Daarin zitten, in theorie, alle confederaties aangesloten bij het IVV-Afrika. In sommige landen, zoals bijvoorbeeld Senegal, zijn het exclusief syndicale platformen. Andere landen, zoals bijvoorbeeld Bénin, hebben hun platform uitgebreid met relevantie stakeholders (juristenorganisaties, journalisten, associaties van migranten, ...). Enkel in Marokko, dat pas in 2022 zijn platform installeerde, is slechts één confederatie, het CDT, lid van dit platform.

Het IVV-Afrika coördineert het project, maar coördineert ook ruimer de activiteiten die de rechten van migrant-werknemers moet beschermen en versterken. Zij pleit onder andere voor visavrij reizen op het Afrikaanse continent voor alle Afrikanen, de overdraagbaarheid van (sociale rechten), BSDA (accords bilatéraux de développement), ... Het IVV-Afrika organiseert ook twee keer per jaar een

bijeenkomst van ATUMNET, het African Trade Union Migration Network, met als belangrijkste doel de capaciteit van vakbonden te versterken en het uitwisselen van good practices of vlak van migratie te faciliteren.

De migratieplatformen in de tien landen richten zich vooral op de nationale politiek. Het gaat om sensibiliseringsactiviteiten die migrant-werknemers moeten informeren over hun rechten. Zo organiseert elk platform een activiteit rond de Internationale Dag van de Migrant (18 december), lobbywerk en het organiseren van de migrant-werknemers in en binnen de vakbonden. Zij pleiten ook rekening te houden met de migranten en de migrant-werknemers bij het ontwikkelen van beleid. Zo introduceerde Mauritanië een verblijfskaart voor migranten. Daarmee regulariseert ze het verblijf in

het land, maar vraagt daarvoor wel een taks van MRU 3.000, of zo'n € 75, wat door de vakbonden als te hoog wordt beschouwd.

In 2023 organiseerde het ISVI vzw zijn monitoring-missie in Senegal. Terreinbezoeken, waarbij verschillende migrantengemeenschappen werden bezocht (Guinée, Guinée-Bissau, Mauritanië) leerden ons dat de toegang tot (betaalbare) gezondheidszorgen, veiligheid (vooral voor vrouwen) en toegang tot onderwijs en jobs de belangrijkste bekommernissen zijn. Het migratieplatform experimenteerde met het aansluiten van migrant-werknemers aan mutualiteiten waardoor de kostprijs voor gezondheidszorg veel goedkoper werd. Dit systeem moet verduurzamen door de migrant-werknemers mee op te nemen in het systemen van sociale bescherming die bestaan in deze landen.

PANAF

De belangrijkste cijfers

Indicatoren en resultaten

14 USD	Prijs van de gemiddelde studiekering per deelnemer.

Vormingsactiviteiten & sensibilisatie

20.000	Totaal aantal werknemers en werknemers die de studiekeringen doorlopen hebben.

Partnerschap

- LO – TCO
- CUT Brasil
- IVV Afrika
- OATUU
- CSQ
- ABVV

Context – Activiteiten - Impact

PANAF is een samenwerkingsprogramma tussen het ISVI (ABVV), het Zweedse Union-to-Union (de ngo die de samenwerkingsprojecten voor de Zweedse confederaties LO en TCO beheert) en CUT Brazil. Dit programma promoot actief '*l'unité de l'action syndicale*' en faciliteert het organiseren van *study circles*, een methodologie die laagdrempelig, participatief en goedkoop is, vergeleken met de meer klassieke aanpak zoals we die kennen.

In 2023 liep het programma effectief 14 landen: Kenia, Senegal, Sierra Leone, Côte d'Ivoire, Democratische Republiek Congo, Chad, Burkina Faso, Nigeria, Ghana, Rwanda, Bénin, Mali, Niger en Zambia. In 2023 werd het programma versterkt met CSQ (*Centrale des Syndicats du Québec*) die vooral de werknemers in het onderwijs organiseert. Daarmee werd een bestaande toestand op het terrein geformaliseerd. CSQ gebruikt de methodologie van de *study circles* (MEFOCE) reeds in een aantal landen die reeds in het PANAF-programma zijn opgenomen. Deze formalisering laat toe om de coherentie te bewaren.

De verkiezing van Lula da Silva in Brazilië creëerde de verwachting dat CUT Brazil opnieuw een actieve rol zou gaan spelen, meer bepaald in de Portugees sprekende landen. In 2023 was dit echter nog niet het geval.

Het PANAF-programma kende in 2023 een transitie van de coördinatie en het beheer. Deze werden overgeheveld van Union-to-Union naar het IVV-Afrika, in samenwerking met de *Organisation de l'Unité Syndicale Africaine* (OATUU), dit op vraag van de Zweedse donor, SIDA. Het ISVI en het ABVV hebben dit voluit gesteund, omdat het ons logisch lijkt dat een pan-Afrikaans programma ook vanuit Afrika en door Afrikanen wordt beheerd. Deze transitie, maar ook besparingsoperaties door de Zweedse regering, hadden een impact op het terrein. Het IVV-Afrika moest de nodige capaciteitsversterking voorzien en aanwervingen doen die hen moeten toelaten om hun nieuwe rol op te nemen. Dit betekende ook dat de meeste landen voor 2023 geen budget ontvingen, er geen activiteiten werden georganiseerd en er dus ook geen algemeen rapport

is opgemaakt. Voor de partners van het ISVI binnen het PANAF-programma (Bénin, Kenia en DRC) had deze transitie of andere externe factoren geen invloed.

Verschillende regio's van het continent hebben ook hun eigen specifieke kritieke problemen. In sommige landen zijn de omstandigheden voor werknemers enigszins verbeterd, in andere is sprake van relatieve stabiliteit. In vele andere is het geweld in de samenleving echter toegenomen; banditisme, terrorisme, criminele bendes zijn een vreselijk aspect geworden, waarbij de lagere klassen, de werknemers

en de werklozen het zwaarst getroffen zijn. Voor West-Afrika was de meest significante gebeurtenis de staatsgreep in Niger. Hoewel het niet de eerste was in de laatste jaren heeft deze wel een grotere schok veroorzaakt. De gevolgen daarvan zijn verre van voorbij. Het heeft tot economische sancties geleid, opgelegd door ECOWAS. Deze is trouwens niet zonder gevolgen, ook voor de landen die de sancties oplegden. Bovendien zijn de sancties zo algemeen dat ze vooral de bevolking treffen en niet zozeer de coupplagers. Dat resulteerde op zijn beurt op een nog grotere steun van de bevolking voor de militaire *juntas* in Guinée, Mali, Burkina Faso en vooral Niger.

Latijns-Amerika

Colombia

Partnerschap

- CUT - Vlaams ABVV
- USO - AC-ABVV

Politieke, sociale en syndicale context

De bevolking die voor verandering heeft gestemd, blijft op straat komen om het duo Gustavo Petro – Francia Márquez te steunen voor de invoering van wetten die bedoeld zijn om het leven van de Colombianen te verbeteren: arbeidswet, gezondheidswet, pensioenwet. Aangezien de regering van de verandering geen meerderheid heeft in het parlement, is er echter nog geen enkele wet aangenomen. De grootste uitdaging voor president Petro: totale vrede. Petro onderhandelt met alle gewelddadige groepen, tot groot ongenoegen van rechts: hij gaat het gesprek aan (of doet een poging hiertoe) met guerrilla's, paramilitaire bendes, criminele bendes en maffiabendes. Hoewel het geweld sterk is afgenomen, is het nog steeds aanwezig en zijn bepaalde gebieden van dit immens

grote land nog steeds in handen van guerrilla-groeperingen of paramilitairen, die mensenrechtenactivisten, milieuactivisten, vakbondsleden of ondertekenaars van vredesakkoorden (ex-guerrilla's die de wapens hebben neergelegd) blijven uitmoorden.

In 2023 vierde de USO met een groots feest haar 100^e verjaardag. De CASM vierde in kleine kring haar 20-jarig bestaan. De CASM hernieuwde haar statuten zodat deze haar missie en werking beter zouden weerspiegelen. De werking van de CASM is zowel op opleiding en studies als op onderzoek gericht. Het CASM-bestuur en haar algemene vergadering bevorderen de participatie van vrouwen op alle niveaus van de CASM.

De belangrijkste activiteiten van het project

Enkele cijfers

Vorming jongeren, verstrekt door de CUT	• 250 personen.
Vorming voor vakbondsleden, verstrekt door de USO-CASM	• 546 personen.
Lidmaatschap USO	• Stijging van 30% (t.o.v. 2018). • 10% van de vakbondsleden zijn vrouwen en 20% zijn jongeren.
Gender	• Alle cao's van de USO houden rekening met de genderdimensie. • Alle documenten die de CASM publiceert, bevatten een genderbenadering. • De Academische Raad van de CASM telt meer vrouwen dan mannen. • Psychosociale en juridische workshops voor vrouwen.

	De jongerenafdeling van de CUT wordt geleid door een jonge vrouw.
	In de gewestelijke afdelingen van de USO zijn er 16 vrouwen die een leidinggevende functie bekleden, en die hun opleiding via het project hebben genoten.

Vormingen met fysieke aanwezigheid en online

De deelname van jongeren aan de vormingen nam toe in 2023, wat aantoont dat er steeds meer interesse is voor de activiteiten van het project. De geplande workshops moesten worden aangepast om de actieve deelname van al deze jongeren mogelijk te maken. Zo gezegd, zo gedaan, maar het voorziene budget werd al snel overschreden. Voor 2024 werd beslist om de inschrijvingen nauwlettender op te volgen, met een grotere betrokkenheid van politiek-

syndicale verantwoordelijken. De jongeren voor wie geen plaats meer was, werden doorverwezen naar het online platform. Thema's waarrond in 2023 werd gewerkt: context, gender, milieu en communicatie. De methodologie wordt elk jaar herwerkt, om dichter aan te leunen bij de jongeren en de nieuwe trends, zodat de vormingen zo participatief mogelijk blijven, ondanks het soms zeer grote publiek.

Informatie - Onderzoek - Communicatie - Campagnes

Het team van de CASM, en dus ook van het project, is steeds meer betrokken bij de rechtvaardige energietransitie. Het heeft het ontwerp van de organische wet op koolwaterstoffen bijgewerkt en een document gepubliceerd over de rechtvaardige energietransitie (in samenwerking met de CLASCO (de Latijns-Amerikaanse Raad voor Sociale Wetenschappen van Argentinië) en professoren van de Nationale Universiteit van Colombia).

De jongeren van de CUT hebben geholpen bij het opzetten van de CSA-campagne "We are on the move". Die campagne heeft tot doel toenadering te zoeken tot jonge werkne(e)m(st)ers in Latijns-Amerika en hun stem, vertegenwoordiging, participatie en impact te vergroten. Via deze campagne moeten werknemersrechten een trend

worden. De campagne gaat in 2024 van start in Latijns-Amerika.

De CASM heeft een campagne opgestart tegen het geweld op vakbondsvrouw Dibett Quintana en eist gerechtigheid. De Latijns-Amerikaanse afdeling van de Internationale Federatie van Bouwvakkers en Houtbewerkers heeft de vakbondsvrouw uitgenodigd om te spreken over haar zaak van anti-vakbondsrepressie. De AC-ABVV heeft Dibett Quintana ook uitgenodigd om haar zaak toe te lichten aan het einde van het congres in Blankenberge in maart 2023. Samen met de AC-ABVV, blijft het ISVI druk zetten opdat Dibett Quintana recht zou krijgen op een proces en bescherming.

Synergieën

Binnen de BELCO-groep, die alle projectpartners van FOS, ISVI en Solsoc in Colombia samenbrengt, was de CUT verantwoordelijk voor de presentatie van de vakbondsagenda en de arbeidshervorming,

evenals Conventie C190. De CUT nam eveneens deel aan de activiteiten van groep Gezondheid en Veiligheid op het Werk. De CASM-USO verzorgde alle presentaties over de energietransitie

Latijns-Amerika en de Caraïben

Partnerschap

- CSA (regionale afdeling van het Amerikaanse IVV) – Federaal ABVV – ABVV Jongeren
- Colombia: CUT – CTC
- Ecuador: CEDOCUT
- El Salvador: CATS – CSTS
- Honduras: CUT-H
- Panama: CS – CONUSI – CTRP
- Dominicaanse Republiek: CASC – CNTD - CNUS

Politieke, sociale en syndicale context

De context van 2023 in LAC is er een van politieke polarisatie, toenemende armoede en meer informeel werk, anti-immigratiebeleid, conservatisme en afbrokkelende vrijheden en rechten. Toch zetten de regeringen van Brazilië, Colombia en Honduras zich in voor een inclusief sociaal beleid, een sociaal en ecologisch duurzame regionale ontwikkeling en de garantie op waardig werk. Volgens de economische studie van de ECLAC (Economische Commissie van de VN voor Latijns-Amerika en het Caribisch gebied) over LAC in 2023 hebben de economieën in de regio een lage groei gekend, met een gemiddelde groei van het regionale bbp van 1,7 %. Vooral de klimaatverandering heeft LAC getroffen en heeft rampen veroorzaakt zoals droogte, branden en overstromingen. De gevolgen van de klimaatcrisis treffen duizenden gezinnen in stedelijke en landelijke gebieden, vernietigen banen, precare stelsels van sociale bescherming en dwingen miljoenen mensen hun woonplaats of land te verlaten, waardoor de gevolgen van migratie en de implicaties van de mondiale zorgketens in verschillende landen worden vergroot.

Colombia: de bevolking, die voor verandering heeft gestemd, gaat nog steeds de straat op om het duo Gustavo Petro - Francia Márquez te helpen wetten aan te nemen die het leven van de Colombianen willen verbeteren: arbeidswet, gezondheidswet,

pensioenwet. Maar omdat de regering van verandering geen meerderheid heeft in het parlement, is er nog geen wet aangenomen. De grootste uitdaging voor president Petro: totale vrede. Petro onderhandelt met alle gewelddadige groepen, tot groot ongenoegen van rechts, en praat met guerrilla's, paramilitaire bendes, criminele bendes en maffia's; of probeert dat te doen. Hoewel het geweld sterk is afgenomen, is het nog steeds aanwezig en zijn bepaalde gebieden van dit immense land nog steeds in handen van guerrillagroeperingen of paramilitairen die aanhouden met het vermoorden van mensenrechtenactivisten, milieuactivisten, vakbondsleden of ondertekenaars van de vrede (ex-guerrilla's die de wapens hebben neergelegd).

El Salvador: het kleinste land van Centraal-Amerika (kleiner dan België) werd tot voor kort geteisterd door bendege geweld. De president, Nayib Bukele, die zichzelf noch als rechts noch als links omschrijft en die de "oude politiek" door elkaar wil schudden, is erg populair omdat hij erin geslaagd is om met zeer harde hand een einde te maken aan het geweld van de 'maras' (bendes waarvan de leden te herkennen zijn aan hun gezichtstatoeages), die het hele Salvadoraanse grondgebied beheersten en de bevolking op allerlei manieren afpersten. Er was geen publieke ruimte meer en de Salvadoraanse bevolking kwam enkel nog de straat op voor het strikt

noodzakelijke. In een van de meest gewelddadige landen ter wereld zit inmiddels 10 % van de bevolking achter tralies. Bukele kreeg deze kracht-toer voor elkaar door de noodtoestand uit te roepen en een versneld rechtssysteem op te zetten. Tijdens dit proces kon hij zich ook ontdoen van veel andersdenkenden: voorvechters van de mensen- en milieurechten, ... journalisten die maanden of jaren van hun vrijheid zijn beroofd zonder zicht op een proces. Maar het volk gelooft in Bukele omdat hij het land heeft schoongeveegd. De partij die hij heeft opgericht heeft een absolute meerderheid in het parlement, dat het secretariaat van zijn regering is geworden. Ook de rechterlijke macht is onderworpen aan zijn willekeur. De scheiding der machten bestaat niet meer. Deze context is weinig bemoedigend voor vakbondsmensen.

Ecuador: het land is een narcostaat geworden. De staat heeft veel van zijn soevereiniteit verloren. De gevangenen worden bijvoorbeeld gecontroleerd door de maffia. De gevangenisbevolking lijdt honger, zieken worden niet verzorgd en voor voedsel en medicijnen wordt 10 tot 100 keer de prijs gevraagd. Het land verkeert in totale chaos, zit gewrongen tussen politieke corruptie en de georganiseerde misdaad. Vakbondsmensen zijn doodsbang voor een staat die weliswaar altijd veel gevallen van corruptie heeft gekend – of de regering nu rechts of links was – maar deze keer hebben ze het gevoel in het Wilde Westen te leven. Hun strijd, die noodzakelijker is dan ooit tevoren, wordt steeds gevaarlijker en moeilijker.

CEDOCUT is de belangrijkste vakbond van het land en het enige lid van de CSA. De vakbond maakt ook deel uit van het *Unitary Workers' Front* (FUT) – een orgaan voor vakbondseenheid dat de verschillende vakbonden van het land verenigt – waarmee CEDOCUT gezamenlijke acties ontwikkelt om zo de vakbondsagenda te coördineren als antwoord op de maatregelen van de overheid en het bedrijfsleven. De vakbond onderhoudt ook samenwerkingsverbanden met andere sociale organisaties, in het bijzonder met inheemse volkeren, zoals de Confederatie van Inheemse Nationaliteiten van Ecuador (CONAIE).

Panama: een zeer regenachtig land waar water wordt gerantsoeneerd omdat het waternet verouderd is: al meer dan 10 jaar heeft een groot deel van de bevolking slechts een paar uur per dag water, terwijl er voor de wolkenkrabbers van de hoofdstad nooit een tekort is. De belangrijkste activiteiten van het land (75 % van het bbp) zijn gericht op financiële (een belastingparadijs), toeristische en logistieke diensten. Het volk wordt er vergeten, vooral de inheemse bevolking, die lijdt onder agressie door verschillende multinationals voor de winning van goud of koper op hun grondgebied.

Dit jaar hebben vakbondsmensen samen met het maatschappelijk middenveld betoogd tegen het project voor een bovengrondse mijn van de Zwitserse multinational Glencore. En de inheemse gebieden en hun bevolking hebben deze slag thuisgehaald! Toch moeten vakbondsmensen elke dag vechten om hun vakbondstaken te kunnen uitvoeren. En de tactiek is eenvoudig: hun syndicaal verlot wordt niet gerespecteerd of ze worden simpelweg ontslagen.

Dominicaanse Republiek: een van de grootste uitdagingen voor de werknemersorganisaties van het land is om de nieuwe realiteit van de werkwereld te vertegenwoordigen, met onzekere banen en schijnzelfstandigheid: geen sociale zekerheid, geen minimumloon, geen collectieve onderhandelingen, geen vaste werktijden. Het resultaat van dit alles: geen vakbonden. Toch zijn de vakbonden zich aan het organiseren en ontwikkelen ze strategieën om zich aan te passen en om deze nieuwe arbeidersklasse – die door dit meedogenloze kapitalisme zeer gefragmenteerd is – te vertegenwoordigen en te verdedigen.

Het CSA ondersteunt de belangrijkste vakbonden door hen aan te moedigen om samen te werken in een '*mesa sindical*', een soort platform waar ook sociale organisaties, studentenorganisaties, ... deel van uitmaken. Zo werken ze samen rond verschillende wetgevende hervormingen op het gebied van o.a. arbeid en sociale bescherming, om voorstellen te doen en de vakbeweging te versterken

bij het uitwerken van een antwoord op de huidige problemen.

Een oude droom wordt van onder het stof gehaald: regionale integratie

Een van de stokpaardjes van de CSA is regionale integratie, waarbij wordt gedroomd van een verenigd Latijns-Amerika, een Latijns-Amerikaans paspoort en vrij verkeer van burgers. Het CSA verkondigde dit in februari 2023 op haar vergadering in Brasilia, in aanwezigheid van president Lula en de voormalige president van Uruguay, Pepe Mujica. Het gaat om de verdediging van alle mensen en hun leefomgeving, de democratie, inclusieve ontwikkeling, het milieu en in het bijzonder het Amazonegebied. De CSA had Joel Odigie, algemeen secretaris van het IVV-Afrika,

uitgenodigd voor de vergadering. De twee continenten zijn immers met elkaar verbonden door een zwarte bevolking die, gaande van Noord- tot Zuid-Amerika, vaak onderaan de sociale en economische ladder staat als gevolg van racisme. Odigie sprak over een interessant initiatief: het *Global African Workers' Institute* (afgekort GAWI), dat de zwarte arbeidersklasse die afstamt van slaven of migratie samenbrengt en voorstelt om samen met het IVV-Afrika bruggen te bouwen, bruggen tussen de Zwarten van de wereld om te vechten tegen alle barrières. Het CSA stelt voor om samen met het IVV-Afrika acties op te zetten om te strijden tegen nieuwe vormen van slavernij, onderdrukking en discriminatie.

De belangrijkste projectactiviteiten

Socio-politieke vorming voor jonge vakbondsleden: jongeren hebben vaak weinig of geen politieke achtergrond en verspreiden – overspoeld door desinformatie – politieke misvattingen.	40 jongeren die werden uitgekozen als nationale woordvoerders uit alle begunstigde landen.
Nationale workshops in Panama en Honduras: thema's die jongeren meer interesseren of "klassieke" thema's, maar gezien vanuit een jong, feministisch en intersectioneel perspectief.	Deze jongeren moeten binnen hun structuren vechten om gehoord te worden en om aanvaard te worden in de machtsstructuren. De vakbondsleiders werden uitgenodigd om deel te nemen aan debatten en gesprekken om de dialoog tussen de generaties te bevorderen.
Online cursussen over vakbondsthema's, uitwisselingen over de ervaringen van jongeren in de verschillende LAC-landen (niet alleen de begunstigde landen).	Ze konden ook praten over machismo en het glazen plafond dat ook in vakbondsstructuren aanwezig is. • Concrete acties: Betoging tegen de multinational Glencore in Panama • Betoging tegen een stamrechtelijke wet in Honduras, ...
Gebruik van sociale media.	Mobilisatie: • Voor de acties in de verschillende landen. • Voor de campagnes.
De regionale campagne 'Wij zijn in beweging' heeft als doel het syndicalisme te bevorderen en meer jongeren lid te maken.	De inclusieve en dynamische campagne werd zeer goed onthaald door de Centrales van de CSA.
Het magazine 'Nuestras voces' ('Onze stemmen').	https://csa-csi.org/boletin-nuestras-voces/

Azië

Indonesië

De belangrijkste cijfers

Indicatoren en resultaten

	Pulp & Papier	Textiel, Kleding en schoenen
Aantal leden totaal	9.094	215.445
Aantal vrouwen	977	156.941
Aantal mannen	8.117	58.504
Aantal nieuwe cao's onderhandeld	0	19 nieuwe of heronderhandelde cao's
Werknemers gedekt door cao	13.546	390.789

Vormingsactiviteiten & sensibilisatie

	Pulp & Papier	Textiel, Kleding en schoenen
Aantal mensen gevormd	291	4.687
Aantal mensen gesensibiliseerd	3.796	14.061

Partnerschap

Textiel, kleding en schoenen: ➤ SPN ➤ Garteks ➤ FSPMI ➤ Coördinatie door IndustriALL South East Asia	BBTK
Pulp & Papier: ➤ FSP2KI	Algemene Centrale

Context Indonesië

2023 zal syndicaal herinnerd worden als het jaar waarin de omstreken 'omnibus law' of 'PERPPU' of ook nog 'job creation law', na verschillende jaren strijd, effectief tot wet werd gestemd en bekrachtigd werd door het Grondwettelijk Hof. Ondanks het feit dat de omnibus law door het Grondwettelijk Hof eerder als 'voorwaardelijk ongrondwettig' werd verklaard, liet president Jokowi een licht aangepaste tekst als noodwet door het parlement jagen in maart 2023. Opnieuw tekenden de vakbonden en het

brede middenveld protest aan bij het Hof. Veel organisaties menen dat deze wet fundamentele arbeidsrechten uitholt, een ramp is voor het klimaat en tot stand kwam zonder enige vorm van consultatie met vakbonden of civiele maatschappelijke organisaties. In oktober 2023 oordeelde het Grondwettelijk Hof deze keer dat de vernieuwde versie van de omnibus law wel grondwettelijk is. Deze uitspraak leidde tot zeer veel kritiek. De vakbonden en middenveldorganisaties kwamen

opnieuw in opstand maar de regering gaf niet thuis en ging door met de implementatie van de omnibus law. Met de verkiezingen in het vooruitzicht in

Partnerschap Pulp & Papier

Partnervakbond FSP2KI organiseerde in 2023 een enorme hoeveelheid 'study circles' en 'workers meetings'. Met een eerder beperkt budget organiseerden ze 177 activiteiten waarmee ze ruim 4.000 werknemers bereikten.

In de Indonesische pulp-en papiersector is er sprake van een zware flexibiliseringsgolf. Heel wat werk wordt geoutsourcet naar onderaannemers en werknemers met contracten van onbepaalde duur worden vervangen door werknemers met preciaire

februari 2024 stond het jaar 2023 verder volop in het teken van de presidentiële verkiezingscampagne.

statuten. Voor FSP2KI betekende dit een verlies aan leden. FSP2KI slaagde er wel in om in deze moeilijke context via haar 'Supply Chain'-benadering werknemers te organiseren bij onderaannemers van papierfabrieken. Bij één van deze bedrijven werd zelfs een CAO onderhandeld voor tijdelijke werknemers met betere loon voorwaarden. Daarnaast heeft FSP2KI in 2023 haar aantal vrouwelijk vakbondsvertegenwoordigers gevoelig verhoogd ondanks een daling van het totaal aantal vakbondsvertegenwoordigers.

Partnerschap Textiel, Kleding en schoenen

In 2023 bereikten de partners ruim 18.000 werknemers uit deze sectoren via tal van vormings- en sensibiliseringsactiviteiten.

Gezien het voor veel waarnemers duidelijk was dat de omnibus law uiteindelijk geïmplementeerd zou worden, was er in veel bedrijven al een voelbare impact. Zo daalde het aantal werknemers met een stabiel contract gevoelig ten voordele van preciaire contracten en outsourcing. Dit zorgde voor een trendbreuk. Doordat de werknemers via outsourcing niet onder dezelfde cao vallen zien we na 6 jaar stijgende aantallen van werknemers gedekt door een cao (in de bedrijven waar onze partnervakbonden vertegenwoordigd zijn en erin slaagden een cao te onderhandelen) voor het eerst een daling bij twee van de drie partnervakbonden. Doordat het wettelijk

kader in het nadeel speelt van de partnervakbonden hebben zij dit jaar voornamelijk gestreden om de cao's - die inhoudelijk voordeliger zijn dan de omnibus law clauses - in stand te houden en niet te vervangen door het nieuwe wettelijke kader.

Verder slaagden de partnervakbonden er in om meer leden aan te sluiten ondanks opnieuw veel ledenverlies door ontslagrondes en het vervangen van gepensioneerd werknemers door outsourcing. Gezien de context zetten de partners dan ook volop in op het werven van leden uit deze onderaannemers en andere werknemers met preciaire statuten. Verder zien we dat de syndicalisatiegraad in de bedrijven waar de partners een syndicale delegatie hebben licht stijgt dit jaar en dat het aantal vrouwelijke vakbondsvertegenwoordigers ook licht steeg.

België

Communicatie

Klassiek zijn onze belangrijkste communicatiekanalen met de ABVV-leden de vakbondspers en onze website. In 2023 werden 10 artikels opgenomen in de ECHO-krant, binnen de internationale pagina. Daarnaast werd ook 1 artikel gepubliceerd binnen Syndicats omtrent een thema dat op wereldschaal veel werkenden en vakbonden voor uitdagingen plaatst: de informele economie. Via onze website verspreiden we zowel oproepen tot actie en solidariteit (vb. Rana Plaza, petitie Dibett Quintana, forum CWBCI, ...) als pogen we ruimte te creëren om dieper in te gaan op specifieke thema's die voor onze partners van belang zijn. We werkten ook met een ad hoc nieuwsbrief die specifieke activiteiten en artikels extra in de verf zet. Tenslotte creëerden we eveneens een extra luik op onze website om het materiële communicatiemateriaal dat we ter beschikking stellen van de centrales en instanties van het ABVV (en breder) voor te stellen: tentoonstellingen.

Ter gelegenheid van het Congres van de Algemene Centrale brachten we samen met FOS, Solsoc en de AC een brochure uit rond internationale samenwerking. Daarmee kregen de meer dan 700 AC-leden die deelnamen aan het congres toegang tot korte voorstellingen, citaten van partners, enz. van 4 partnervakbonden.

We zetten ook in op audiovisuele (co-)productie. Na het bezoek van de AC Antwerpen-Waasland aan de vakbondspartners in Colombia eind 2022 werd de docufilm 'Sí, se puede' opgenomen. In het kader van de Internationale Vrouwendag op 8 maart 2023 werd door het Vrouwencomité Eliane Vogel-Polsky (EVP) een videoreeks opgenomen, waarvan er één specifiek focuste op het belang van internationale solidariteit en internationale uitdagingen, waaraan het ISVI bijdroeg. Tenslotte werd ook een animatievideo uitgewerkt door FOS en het ISVI op vraag van de vormingsdienst van het Vlaams ABVV, als inleiding voor discussies binnen de vormingscyclus voor de sociale verkiezingen. Deze werd bekeken door meer dan 400 leden.

Bewustmaking

De bovenstaande productie van communicatiemateriaal is uiteraard geen doel op zich, maar draagt bij aan het bewustmakingsproces rond het hoe, wat en waarom van internationale syndicale solidariteit en Waardig Werk dat we bij de leden van het ABVV willen begeleiden. Eén van de sterkste momenten van deze strategische as was dit jaar de activiteiten die plaatsvonden rond het Congres van de Algemene Centrale. De dag voor het congres werd een internationaal seminarie georganiseerd over 3 thema's: klimaat, kwaliteitsvol werk, democratie en vakbondsvrijheid. Zowel in het panel als vanuit de zaal verrijkten partners met hun expertise het debat. Daarnaast werden er ook uitwisselingen georganiseerd tussen de genodigde partners en delegees van de AC, de brochure (zie communicatie) werd verspreid onder alle aanwezigen, we organiseerden samen met Solsoc en FOS de fotobooth rond vrijheid en democratie, en Dibett Quintana - lid van de USO Colombia - nam het woord tijdens de laatste dag van het congres en vertelde haar inspirerende verhaal.

Op 1 mei organiseerden we een stand tijdens het event van het ABVV-Brussel, waar we een groot aantal militanten konden leren kennen en onder andere werkten met de petitie voor een eerlijk proces en bescherming voor Dibett Quintana. We probeerden eveneens het thema van vakbondsvrijheden in Colombia langs een andere weg te benaderen en organiseerden events 'Wat gebeurt er met vakbondsactivisten in Colombia?' in het kader van Colombia Migrante, een filmfestival van de Colombiaanse diaspora. Hierbij combineerden we een vertoning van de reportage 'Sí, se puede' met een boekvoorstelling door de Colombiaanse professor en schrijver Vladimir Carrillo. Op deze wijze poogden we zowel het syndicale aspect binnen het filmfestival aan te brengen als het internationale binnen de vakbondsstrijd. Onder andere de samenwerking met FGTB de Liège-Huy-Waremme en de ILPD leidde tot succesvolle edities en mogelijke toekomstige samenwerkingen.

Tenslotte gaven we enkele vormingen rond de internationale werking van het ABVV en haar partners binnen vormingscycli van delegees en werd de animatievideo rond internationale samenwerking door vormingsmedewerkers van het Vlaams ABVV gebruikt. Het is interessant om een ruimte te hebben waarin vragen en debat echt de mogelijkheid geven tot een diepgaander gesprek met leden van het ABVV.

Platformwerk – Maatschappelijk middenveld – Belangenbehartiging

Gegeven het feit dat 2024 een verkiezingsjaar is, werden vanuit verschillende platformen en organisaties memoranda opgesteld om te wegen op het politieke debat en beleid van de komende regering. In deze context was het ISVI betrokken bij het opstellen van het memorandum van het ABVV en ook, in het bijzonder via het coördinerend werk dat zij uitvoert rond het beleidswerk van het coördinatieplatform Waardig Werk, bij deze van 11.11.11. en van CNCD-11.11.11 (cf. fiches Waardig Werk). Dit kadert binnen de strategie van belangenbehartiging, waarbij onze rol eruit bestaat dit soort platformen te versterken door de specifieke kenmerken van de werkweld te verspreiden via onze verschillende syndicale partners, zowel in België als in de landen van onze partners.

Via het CPWW zetten we naast op het middenveld, ook in op een versterking van de verankering en het begrip van het thema Waardig Werk, met haar vier pijlers, in het beleid. Onze doelstelling om tot een strategienota Waardig Werk te komen, werd verwezenlijkt (officiële presentatie januari 2024), mede o.b.v. onze input. Ook werkten we actief mee aan de Bijzondere evaluatie rond Waardig Werk in de productieketens, en investeerden we in overleggen en uitwisselingen (met ISVI en/of haar partners en) met andere actoren, zoals Enabel.

Het ISVI is daarnaast ook sterk betrokken bij verschillende (thematische en geografische) werkgroepen en platformen uit het maatschappelijk middenveld en draagt aan sommige platformen en netwerken structureel bij (vb. Achact, CWBCI, ...). Nieuwe contacten werden gelegd en oude hernieuwd met bepaalde comités en instanties, vb. rond gender (Federaal Vrouwenbureau ABVV, Comité femmes FGTB Bruxelles). Ook met Solidar, op een meer Europees level, co-organiseerden we een event en werden de eerste contacten gelegd om na te gaan hoe een samenwerking zinvol versterkt kan worden en rond welke thema's (vb. just transition).

Integriteit

Integriteit maakt deel uit van de kernwaarden van ISVI. Machtsmisbruik, grensoverschrijdend gedrag, discriminatie, seksueel misbruik worden absoluut niet geduld. Maar ook de financiële integriteit - zijnde het verantwoord gebruik van de beschikbare middelen, een nultolerantie voor corruptie of fraude - wordt door de leden van het team en de Algemene Vergadering scherp bewaakt. Dit doen we onder andere door het opzetten van een trimestrieel financieel controlesysteem, dat ons in staat moet stellen om schendingen snel te kunnen detecteren en

mogelijke fraude direct aan te pakken. We nemen ook deel aan uitwisselingsmomenten en/of opleidingen georganiseerd door NGO-Federatie en ACODEV rond het thema integriteit.

We kunnen met fierheid zeggen dat we in 2023 geen enkele klacht over integriteitsschending ontvingen.

Meldpunt: integrity@ifsi-isvi.be.

Team ISVI

Rafael LAMAS	Afgevaardigd bestuurder
Laurent ATSOU	Coördinator
Yolanda LAMAS	Projectbeheerder Colombia – Latijns-Amerika
Vera VAN NUFFELEN	Projectbeheerder Kenia – Rwanda – Gender - Integriteit
Els DECOCK	Administratieve ondersteuning
Stefan DE GROOTE	Projectbeheerder Bénin – DR Congo – Marokko — Migratie — PANAF
Tinny BOON	Boekhoudkundige ondersteuning
Frederik CAPPELLE	Projectbeheerder Côte d'Ivoire – Indonesië – M&E
Elise CRAEGHS	Projectbeheerder België - Communicatie

Instanties

Bestuursorgaan

Thierry BODSON	Voorzitter
Rafael LAMAS	Afgevaardigd bestuurder
Vincent VAN UYTVEN	Secretaris-penningmeester

Bestuurders

Miranda ULENS - Christine BARTHOLOMI - Selena CARBONERO - Estelle CEULEMANS - Caroline COPERS – Jean-Marie DE BAENE - Raf DE WEERDT - Jean-François TAMELLINI

Algemene vergadering

De leden van het Bestuursorgaan aangevuld met:

Tangui CORNU - Jean-Marie DE BAENE - Myriam DELMEE - Geoffrey GOBLET - Hillal SOR - Johan VAN EEGHEM - Koen VAN BRABANDT - Marc LENDERS - Marc LORIDAN - Michel MEYER - Frank MOREELS - Chris RENIERS - Hendrik VAN POELE - Vasantha FAGARD - Maurizio VITULLO